

Associate Zeynep ABAT

**Avrupa Konseyi Yapay Zekâ, İnsan Hakları,
Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Çerçeve
Sözleşmesi İmzaya Açıldı**

**Council of Europe Framework Convention
on Artificial Intelligence and Human Rights,
Democracy and the Rule of Law Opened for
Signature**

Yapay zeka hayatımızın her alanına entegre olurken, yapay zeka teknolojisinin insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi değerlere uyumunun sağlanması gerekliliği doğmuştur. Bu gerekliliğin bir sonucu olarak, uluslararası alanda yapay zeka sistemlerini düzenleme çabaları ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalardan biri olan Yapay Zeka ve İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Çerçeve Sözleşmesi, **yapay zeka alanında yasal bağlayıcılığı olan ilk uluslararası anlaşma niteliği taşıması nedeniyle önem arz etmektedir.**

As artificial intelligence is integrated into all aspects of our lives, it is necessary to ensure that the technology of artificial intelligence is compatible with values such as human rights, democracy and the rule of law. As a result of this necessity, efforts to regulate artificial intelligence systems are emerging in the international arena. One of these efforts, the Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law, **is important as it is the first legally binding international agreement in the field of artificial intelligence.**

Avrupa Konseyi Yapay Zeka Komitesi tarafından hazırlanan Yapay Zeka ve İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Çerçeve Sözleşmesi ("**YZ Çerçeve Sözleşmesi**") 17 Mayıs 2024 tarihinde Strazburg'da yapılan yıllık toplantı ile Konsey Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiştir. YZ Çerçeve Sözleşmesi, 5 Eylül 2024 tarihinde Vilnius, Litvanya'da gerçekleşen Adalet Bakanları Konferansı'nda imzaya açılmıştır. İmzalayanlar arasında Andorra, Gürcistan, İzlanda, Norveç, Moldova, San Marino, Birleşik Krallık, İsrail, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği bulunmaktadır.

The Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law ("**AI Framework Convention**"), drafted by the Committee on Artificial Intelligence, was adopted by the Council of Europe Ministers of Justice at its annual meeting in Strasbourg on 17 May 2024. The AI Framework Convention was opened for signature at the Conference of Ministers of Justice in Vilnius, Lithuania on 5 September 2024. Signatories include Andorra, Georgia, Iceland, Norway, the Republic of Moldova, San Marino, the United Kingdom, Israel and the United States of America and United Union.

YZ Çerçeve Sözleşmesi ile yapay zeka alanında devletlerin yargı çevreleri arasında

The AI Framework Convention aims to ensure standardization among the jurisdictions of states

standartlaşmayı sağlamak, yapay zekanın olası risklerini en aza indirmek ve yapay zekadan yüksek verimle faydalanmak hedeflenmektedir. Sözleşme ile ayrıca yapay zeka sistemlerinin yaşam döngüsünün insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü ile uyumlu olması amacıyla küresel bir çerçeve çizilmiştir.

YZ Çerçeve Sözleşmesi, taraf devletlere, insan haklarını korumaya ve yapay zekanın demokratik kurumlara ve süreçlere uygun kullanılmasına ilişkin olası riskleri belirleme, değerlendirme, önleme, azaltma amacıyla tedbir alma ve etkili hukuki çözüm yolları sunma yükümlülüğü getirmektedir. Ayrıca YZ Çerçeve Sözleşmesi'nde yapay zeka faaliyetlerinde uygulanmak üzere insan onuru ve bireysel özerkliğe saygı, şeffaflık ve gözetim gerekliliklerine uygunluk, eşitlik ve ayrımcılık yasağı, hesap verilebilirlik ve sorumluluk, mahremiyet ve kişisel verilerin korunması gibi temel ilkeler de öngörülmüştür. Bu amaçların ve ilkelerin etkili bir şekilde uygulanması amacıyla bir takip mekanizması oluşturulacağı da öngörülmüştür.

Sözleşme üye devletler için hukuki bir bağlayıcılık taşımakla birlikte Avrupa Birliği Yapay Zeka Yasası'ndan farklı olarak Avrupa Birliği dışındaki ülkeler için de imzaya açıktır. Bu durum yapay zekanın geleceğinin uluslararası işbirlikleri ile etik ve hukuki sınırlar içinde şekilleneceğini göstermektedir.

Anlaşma en az üç Avrupa Konseyi üye devleti de dahil olmak üzere beş imzacının onayladığı tarihten itibaren üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

in the field of artificial intelligence, to minimize the possible risks of artificial intelligence and to benefit from artificial intelligence with high efficiency. The Convention also establishes a global framework to ensure that the lifecycle of AI systems is compatible with human rights, democracy and the rule of law.

The AI Framework Convention imposes obligations on States Parties to protect human rights and to identify, assess, prevent, take measures to mitigate and provide effective legal remedies to the use of artificial intelligence in accordance with democratic institutions and processes. The AI Framework Convention also provides for fundamental principles to be applied in AI activities, such as respect for human dignity and individual autonomy, transparency and compliance with oversight requirements, equality and non-discrimination, accountability and responsibility, privacy and protection of personal data. It is also envisaged that a monitoring mechanism will be established for the effective implementation of these objectives and principles.

While the Convention is legally binding for member states, unlike the European Union Artificial Intelligence Act, it is also open for signature by countries outside the Council of Europe. This shows that the future of artificial intelligence will be globally, through international cooperation and within ethical and legal boundaries.

The Agreement will enter into force on the first day of the month following the expiry of the three-month period from the date of ratification by five signatories, including at least three Council of Europe member states.